

Kaj je orodje OiRA?

Evropska Agencija za varnost in zdravje pri delu (EU-OSHA) je razvila orodje OiRA (Online interactive Risk Assessment) – spletno interaktivno orodje za izdelavo ocene tveganja. Orodje OiRA je uporabniku prijazna, brezplačna, posameznim dejavnostim prilagojena spletna aplikacija, ki olajša postopek ocenjevanja tveganja za mikro in male delodajalce, od identifikacije nevarnosti in ocenjevanja tveganj na delovnem mestu do sprejemanja odločitev in izvajanja preventivnih ukrepov ter spremljanja in poročanja.

Zakaj orodje OiRA?

Strategija Evropske skupnosti za varnost in zdravje pri delu 2007–2012 narekuje razvoj enostavnega orodja za lažjo izvedbo ocenjevanja tveganja. Od sprejetja evropske okvirne direktive leta 1989 je ocena tveganja postala pomemben način organizacije preventivnih aktivnosti na delovnem mestu. Več sto tisoč podjetij po vsej Evropi redno ocenjuje tveganja.

Kljub temu obstaja dovolj dokazov, da imajo številna mikro in mala podjetja določene težave pri ocenjevanju tveganja in sprejemanja preventivne politike na splošno, ki jih projekt OiRA namerava odpraviti.

© EU-OSHA/Benjamim Silva

Kateri so cilji orodja OiRA in kaj lahko z njim dosežemo?

Cilje, katere želimo doseči z orodjem OiRA, delimo na tri ravni:

Cilji orodja OiRA na makro ravni (EU/Agencija):

- povečati število mikro in malih podjetij v Evropi, ki ocenjujejo in upravljajo svoja poklicna tveganja;
- z ustrezno oceno tveganja prispevati k zmanjšanju števila nezgod pri delu ter bolezni in izboljšanju delovnih razmer;
- spodbuditi posamezne dejavnosti (socialni dialog znotraj EU/na ravni držav članic), da razvijajo, uvajajo in redno posodablajo orodje OiRA;
- ustanovitev skupnosti OiRA (spodbujati izmenjavo izkušenj, vsebin ipd., med člani skupnosti);
- pomoč podjetjem, da postanejo bolj konkurenčna (z ustrezno oceno tveganja do znižanja stroškov, ki izhajajo iz nezgod pri delu, poklicnih bolezni, bolniških odsotnosti ipd.).

Cilji orodja OiRA na srednji ravni (državni organi/ socialni partnerji):

- razvijati, uvajati in redno posodabljati orodje, enostavno za uporabo, namenjeno mikro in malim delodajalcem;
- ponuditi mikro in malim delodajalcem možnost, da orodje OiRA implementirajo na svojih spletnih straneh;
- z brezplačno ponudbo orodja OiRA prispevati k nacionalnemu cilju zmanjšanja števila poklicnih bolezni ter nezgod pri delu;
- v povezavi z ukrepi, ki jih vključuje orodje OiRA za posamezne dejavnosti, nadgrajevati sistem podpore varnosti in zdravja pri delu.

Cilji orodja OiRA na mikro ravni (podjetja znotraj posameznih dejavnosti):

- zagotoviti varnost in zdravje delavcev (kar je splošna obveznost delodajalcev) z izvajanjem ocenjevanja tveganja z orodjem OiRA;
- z namenom zagotavljanja učinkovitosti orodja OiRA za podjetja mora biti orodje redno posodabljeno, enostavno za uporabo, prilagojeno posameznim dejavnostim in potrjeno s strani socialnih partnerjev;
- uporabnikom približati postopek ocenjevanja tveganja;

- uporabiti orodje OiRA, prilagojeno posameznim dejavnostim v podjetjih/proizvodnjah (izvedba ocenjevanja tveganja in akcijskega načrta, po potrebi redno popraviljanje in dopolnjevanje ocene tveganja ter ponovna opredelitev prednostnih nalog in ukrepov);
- z ocenjevanjem tveganja z uporabo orodja OiRA izboljšati razmere na konkretnih delovnih mestih ter s tem povečati uspešnost podjetij.

Komu je namenjeno orodje OiRA?

Pri uporabnikih je pomembno razlikovati med posredniki Agencije oziroma državami članicami (npr. nacionalni organi in socialni partnerji, ki razvijajo specifična orodja OiRA) in končnimi uporabniki (potencialno 19,39 milijona mikro in malih podjetij v EU-27).

Posredniki Agencije so med drugim:

- 27 držav članic EU ter Norveška, Islandija in Liechtenstein;
- javne ustanove za varnost in zdravje pri delu;
- približno 40 uradno priznanih dejavnosti na ravni socialnega dialoga EU;
- socialni partnerji na ravni držav članic.

Kako bo potekal razvoj orodja OiRA?

EU-OSHA bo svojim posrednikom, ki se zanimajo za razvoj lastnega orodja OiRA, ponudila brezplačni generator orodja OiRA. Nadaljnji razvoj lahko poteka s pristopom od spodaj navzgor ali od zgoraj navzdol:

Od spodaj navzgor:

- socialni partnerji/vlade/javne ustanove na ravni držav članic razvijejo svoje orodje;
- če želijo vlade/javne ustanove razviti splošno orodje ali orodje za posamezne dejavnosti, morajo v proces razvoja vključiti tudi socialne partnerje.

Od zgoraj navzdol:

- socialni partnerji EU za posamezno dejavnost razvijejo „orodje za posamezno dejavnost na ravni EU“ (v angleškem jeziku, s sklicevanjem na zakonodajo EU);
- socialni partnerji na ravni držav članic so povabljeni, da prilagodijo orodje na nacionalno raven (jezik, zakonodaja).

Kako vemo, da bo orodje OiRA učinkovito?

Orodje OiRA temelji na uspešnem nizozemskem orodju za ocenjevanje tveganja RI&E, ki obstaja v 172-ih različicah, ki so prilagojene različnim dejavnostim. Torej temelji na uspešnem predhodniku na nacionalni ravni.

Tako na nacionalni ravni kot na ravni EU obstaja precejšnje zanimanje za orodje OiRA, kar jasno kaže na to, da je orodje potrebno in zaželeno.

Kakšen je trenutno stanje orodja OiRA?

Po tehničnem razvoju orodja v letu 2009, od leta 2010 dalje Agencija nadaljuje s preskušanjem in širjenjem orodja na ravni EU (na podlagi sodelovanja z nekaterimi odbori posameznih dejavnosti znotraj socialnega dialoga) in na ravni držav članic (z več državami članicami). Poleg preskušanja orodja pa Agencija nadgrajuje tudi ustrezno podporo ter navodila uporabnikom.

Kdaj in kje bo na voljo orodje OiRA?

Orodje OiRA bo na voljo septembra 2011, ko bo zaključena faza preskušanja in izdelana končna verzija spletne strani, sheme za usposabljanje ter platforme za pomoč uporabnikom. Orodje bo gostovalo na strežnikih EU-OSHA in bo dostopno preko spletnih strani EU-OSHA, vlad držav članic oz. ministrstev, javnih ustanov in socialnih partnerjev.

Kako bo potekala promocija orodja OiRA?

EU-OSHA bo spodbujala uporabo orodja OiRA pri svojih posrednikih:

- z zagotavljanjem splošnih informacij o orodju OiRA in načinu razvoja specifičnih orodij OiRA, ki so dostopna na spletnih straneh Agencije;
- s predstavitvami orodja OiRA preko nacionalnih informacijskih točk Agencije z namenom spodbujanja uporabe orodja OiRA na ravni držav članic;
- s predstavitvami orodja OiRA na konferencah, seminarjih, plenarnih zasedanjih na temo socialnega dialoga EU, generalnih direktoratih Komisije itd.;

© EU-OSHA/Paolo Zilli

- z obiski osebja Agencije bo predstavljeno orodje OiRA zainteresiranim državam članicam (nacionalni organi, javne organizacije itd.),
- z obiski osebja Agencije bo predstavljeno orodje OiRA organizacijam socialnih partnerjev EU iz različnih dejavnosti.

Posredniki Agencije lahko pripravijo strategijo trženja za promocijo in širjenje svojih orodij OiRA. EU-OSHA jim bo pomagala pri uvajanju strategije tako, da bo zagotovila:

- smernice za širjenje orodja OiRA, pri čemer bo predstavila različne strategije in jih ponazorila s študijami praktičnih primerov;
- vire Agencije, ki vključujejo tudi obstoječe pogodbenike za promocijo orodij, ko bodo objavljeni na ravni držav članic.

Kako orodje OiRA prispeva k uresničevanju ciljev Strategije Evropske skupnosti za varnost in zdravje pri delu 2007–2012?

Orodje OiRA ima strateški pomen, ker učinkovito izboljšuje varnost in zdravje na delovnih mestih v mikro in malih podjetjih in hkrati zmanjšuje njihovo administrativno breme. Orodje OiRA je zlasti pomembno za uresničitev naslednjih ciljev Strategije Evropske skupnosti za varnost in zdravje pri delu:

- zagotavljanje pravilnega izvajanja zakonodaje EU;
- podporo MSP pri izvajanju veljavne zakonodaje;
- razvoj preprostih orodij za lažjo izvedbo ocenjevanja tveganja.

Za uresničitev teh ciljev mora biti orodje OiRA prilagojeno potrebam mikro in malih podjetij, ki poslujejo v različnih dejavnostih in različnih državah. Podprto mora biti s strategijo, ki socialnim partnerjem omogoča, da spodbujajo in podpirajo mikro in mala podjetja pri uporabi orodja OiRA v svojih dejavnostih.

Ali se za orodje OiRA uporablja politika zasebnosti?

EU-OSHA, ki je organ EU, daje uporabnikom na voljo orodje OiRA. Zato se neposredno uporablja Uredba (ES) št. 45/2001, ki zagotavlja, da so vsi podatki obdelani pošteno, zakonito, samo za izrecno omenjene namene ter se varno shranjujejo.

Katere vrste „osebnih podatkov“ se shranjujejo v orodju OiRA?

- elektronski naslovi – lahko je pravo ime, vendar to ni obvezno;
- imena oseb, ki so odgovorne za ukrepe, navedene v akcijskem načrtu – vnos imen ni obvezen;
- druga imena, ki se lahko vnesejo v prazna besedilna polja.

EU-OSHA za varstvo osebnih podatkov sprejema naslednje ukrepe:

- osebni podatki niso dostopni zunanjim uporabnikom;
- varnostne ukrepe za zaščito pred nepooblaščenim dostopom;
- ustrezno šifriranje komunikacije.

Celotno besedilo politike zasebnosti za orodje OiRA je na voljo na <http://www.oira.osha.europa.eu/privacy-policy>.

Kaj je skupnost OiRA?

Skupnost OiRA sestavljajo organizacije/ljudje, ki oblikujejo orodja OiRA. Namen skupnosti OiRA je poenostaviti razvoj orodij OiRA s spodbujanjem izmenjave orodij, znanja in dobre prakse, podpiranjem sodelovanja, krepitvijo obstoječih odnosov v skupnosti in oblikovanjem novih.

Člani skupnosti imajo enake vrednote:

- mikro in malim podjetjem dajejo na voljo brezplačna praktična orodja OiRA za oceno tveganja;
- mikro in mala podjetja podpirajo pri pravilnem ocenjevanju tveganj, ki izhajajo iz dela, in tako izboljšujejo njihove delovne razmere.

Preko platforme za sodelovanje, ki je dostopna na spletni strani orodja OiRA, EU-OSHA podpira skupnost OiRA.

Kaj je „creative commons“?

Licence Creative Commons so licence za avtorske pravice, na podlagi katerih je mogoče razširjati zaščitena dela. Prvič jih je 16. decembra 2002 izdala ameriška nepridobitna družba Creative Commons, ki je bila ustanovljena leta 2001.

Uporabnikom omogoča, da si delijo in prilagajajo dela na podlagi številnih pogojev, vključno s pogojem, da mora biti delo nekomercialno in pravilno označeno.

Za več informacij obiščite: <http://creativecommons.org/> ali <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

Kaj je odprtokodna programska oprema?

Brezplačna in odprtokodna programska oprema je programska oprema z odprto licenco, ki uporabnikom podeljuje pravico do uporabe, proučevanja, spreminjanja in izboljševanja njene oblike zaradi dostopnosti njene izvorne kode.

Odprta koda ne pomeni samo dostopa do izvorne kode. Pogoji za razširjanje odprtokodne programske opreme morajo izpolnjevati številna merila.

Vsa merila in dodatne informacije so na voljo na <http://www.opensource.org/docs/osd>, obiščete pa lahko tudi http://en.wikipedia.org/wiki/Open-source_software.

© EU-OSHA/Georgy Velichkov